

BLAŽENU NEPRIJATELJU

Aleksandar Kostjuk

Svako ljudsko biće na planetu ima barem jednoga neprijatelja. Takva bi tvrdnja sigurno iznenadila – da ne kažemo sablaznila – mnoge, pogotovo one koji bi ju poslušali nakon ispijene tri čašice votke, držeći u rukama volan za kojeg se nikako ne mogu sjetiti kojem automobilu pripada. Neugodno je misliti da imate neprijatelja – s iznimkom onih kojima je to toliko ugodno da to ispisuju na svoje posjetnice – ali činjenica je da tvrdnja stoji, kao što je i činjenica da mogu postojati samo dva razloga zašto ju ne želite prihvatiti. Ili ne želite priznati da imate neprijatelja ili ga niste svjesni.

Mario izađe na trećemu izlazu kružnoga toka. Pokraj STOP znaka stoji žena u plavoj haljini, a na ušima joj se sjaje naušnice. Kako prođe pokraj nje, ona ga pogleda kroz staklo na vratima. Pogleda ga kao da joj je poznat. Pogledi im se susretnu. A onda se zauvijek odvoje. Mario se malo začudi nad tim kratkim susretom, ali ne nastavi mu poklanjati previše pažnje jer slučaj i nije tako zagonetan. Ljudi ga često tako gledaju kad ne mogu vidjeti njegove cipele. Zaista, njegove su cipele iznimno lijepe. Toliko lijepe da to njegova gornja polovica tijela nekako odaje, iako se on trudi svim silama i modnim dodacima to prikriti, makar uzaludno. Čim ga ljudi vide, a pritom su mu noge zaklonjene, njihove oči počnu instinktivno tražiti priliku za pogled na njegove cipele. To je počelo još u njegovu djetinjstvu. Tada je još nosio ružne cipele, ali ljudi su svejedno osjećali poriv proučavati njegove noge u potrazi za iznimno lijepim cipelama. Zbog toga je počeo nositi lijepe cipele kad je odrastao. Jednostavno nije imao izbora. Da s time nije počeo, svugdje kuda bi išao širio bi oko sebe opori zadah razočaranja i nedostatnosti. A on ne voli biti razočaranje ljudima. Ne toliko zbog sebe koliko zbog svojih cipela. Osjeća da im to duguje. Jer cipele su mu zaista lijepe. One su njegov blagoslov i prokletstvo. Uglavnom blagoslov.

Začudo, cipelama si nije stekao neprijatelje. Ali neprijatelje Mario ima, o, da. Svi ih imamo. Ne moraju to biti smrtni neprijatelji. To može biti kolega s posla koji je, za razliku od vas, dobio povišicu, i to samo zato što ju je zaslužio. Ili onaj nesnosni susjed iz vaše zgrade koji nikada ne pozdravlja, ali zato stalno ulazi u vaš stan zalijevati vaše cvijeće, odbijajući otkriti otkud mu ključ od brave koju stalno mijenjate. Ili obližnji prodavač palačinki koji vam nikad točno ne uzvрати novac, a koji ostavlja snažan dojam da je pročitao previše knjiga o nekrofiliji, iako je pročitao samo jednu. Ili šogor koji vas nazove u tri ujutro kako bi vas zamolio da mu posudite znatnu sumu novca koju bi on htio uložiti u kupnju bacača plamena, ne štedeći riječi koje oskudijevaju bilo kakvim dostatnim objašnjenjima. Ili šef koji vas maltretira na poslu i čije davljenje sanjate svake treće noći, uvijek

između završnih urlika iz birtije preko puta i zvuka povlačenja vode u zahodu iz stana odozgo. Ljudi koje ne predstavljaju prijetnju, ali su konstanta u vašem životu koju biste htjeli blokirati, udaljiti od sebe, učiniti nevidljivom i nečujnom.

Netko bi na to mogao reći kako osobno nikome ništa ne zamjera i kako nikoga ne smatra ni prijetnjom ni smetnjom. Svakako je moguće, pa čak i izgledno, da ne postoje ljudi kojima ništa ne zamjerate. Ali to ne znači da ne postoje ljudi koji vama ništa ne zamjeraju. Naravno, postoje ljudi kojima ništa ne zamjerate, koji vama ništa ne zamjeraju, a koji vam čine zlo. Kako to može biti, zapitao bi se netko naivan. Pitanje bi bilo na mjestu, iako uistinu naivno, jer previđa nešto što se kroz ljudsku povijest ustalilo kao univerzalno pravilo, a nije našlo svoje mjesto u kolektivnoj svijesti čovječanstva. Najveća zla ljudi neće učiniti drugim ljudima zato što im nešto zamjeraju, već zato što ih nije briga za njih. Ravnodušnost je najopasniji i najpodcjenjeniji neprijatelj koji uopće postoji.

Mario stigne svojim automobilom do table koja označava izlazak iz grada i prosljedi cestom koja vodi do šume. Jer u šumi sudbina iščekuje njegov dolazak. Sudbina i najmanje dvije vjeverice.

Dok se većina ljudi užasava same pomisli da bi mogli imati neprijatelja, Mario ih smatra svojevrsnim blagoslovom. Ono s čime se on nikada nije potpuno pomirio jest tradicionalan koncept prijateljstva. Prijatelj bi, po njegovu mišljenju, trebala biti osoba koja će ukazivati na vaše nedostatke, što posljedično vodi do suočavanja s tim nedostacima i njihovom neutralizacijom. Dugoročno takve stvari uljepšavaju život. Neprijatelj, s druge strane, trebao bi vam govoriti stvari koje želite čuti, u svrhu zanemarivanja vaših nedostataka, što vodi do njihova rasta i nanašanja nepopravljive štete. Problem je u tome što ljudi koje naziva svojim prijateljima, koji se smatraju njegovim prijateljima i koji promatraču sa strane ostavljaju dojam da je s njima sprijateljjen uopće ne odgovaraju njegovoj definiciji prijatelja. Zapravo, više odgovaraju njegovoj definiciji neprijatelja. To ga je oduvijek zbunjivalo. I još to uvijek čini.

Vjerojatno je upravo to razlog zašto nikada nije naučio cijeniti prijateljstvo. Ako njegovi prijatelji imaju isti učinak kao i njegovi neprijatelji, koja je onda razlika između njih? U dojmu? U površnom osjećaju ugone? U zaboravljanju problema u ugodnu društvu, makar samo na nekoliko sati ili čak samo nekoliko minuta? To je upravo ono što bi očekivao od neprijatelja! Ne primjećuje to samo kod *svojih* takozvanih prijatelja. I drugim ljudima vlastiti prijatelji ustručavaju se učiniti ono što bi im trebala biti glavna zadaća: reći istinu. A istina je neprocjenjiva upravo onoliko koliko je i bolna.

Zar onda neprijatelj više odgovara njegovoj definiciji prijatelja? Svakako, neprijatelj će vam često rado iznijeti istinu – makar nije pravilo – iako vam ju on neće *reći*. On će ju upotrijebiti protiv vas, unijeti vam ju u lice, odalamiti vas njome po obrazu, oboriti vas njome na koljena, razbiti njome vaše prozore i još eventualno pretući njome vašega psa, samo kako ne bi bilo dvojbe oko toga tko je

pobijedio.

Kad se sve to zbroji, Mario dolazi do zaključka kako nešto kao prijatelj zapravo ne postoji. Svi su vam ljudi neprijatelji, bili oni namjerni ili nehотиčni. Nikome nikada nije naglas iznio taj stav. Svi bi ga optužili da je morbidan i ciničan. Ali to je samo zato što žive u utvrdama sazdanih od svojih strahova. Nesposobni su kretati se svojim duhom, već stalno blokiraju stvarnost, ukopavaju se na mjestu, stišćući se neprestano sami u sebe i debljajući zidine svojih utvrda. Mario zna da će svaka utvrda prije ili kasnije pasti, i zato on vlastitu nema. Upravo je u tome blagoslov imati neprijatelja i biti njega svjestan. Neka netko ne bude zbunjen: zlo ne može biti dobro. Ali zlo koje neprijatelj nudi imate priliku okrenuti na dobro. Mudar gospodar utvrde zna da neće pobijediti ako samo drži zidine. Ne, mora izaći i krenuti u juriš. Mora se kretati. I u tome je tajna. Neprijatelj je pokretač vašeg osobnog razvoja. Ili vaša propast. Neprijatelj je uvijek negdje, uvijek vam prijeti. Ignoriranjem on neće nestati. Ignoriranjem vi postajete njegovo oružje. Postoji samo jedna stvar zbog koje je neprijatelj veći blagoslov od prijatelja. A to je konfrontacija.

Da, konfrontacija je životna esencija. Barem jest Mariu. Ona vam širi znanje, oštiri osjetila, napinje reflekse, produbljuje mudrost, jača mišiće, obogaćuje iskustvo, usavršava vještine, neutralizira mane i raspaljuje maštu! Konfrontacija će vas uvijek ostaviti izmijenjena. Dobro izmijenjena ili loše, to ovisi o vama. Ili ne. Za Maria konfrontacija nije potraga za uzbuđenjem ili zadovoljavanjem nasilnih nagona. Ona je metoda držanja kontakta sa stvarnošću. A stvarnost – ona prava, ne ona u koju većina ljudi vjeruje – uzbuđljivija je od svega što vaša mašta može stvoriti.

Upravo jer su vam svi ljudi neprijatelji otvaraju se mogućnosti mnogobrojnih i najraznovrsnijih konfrontacija. Perspektiva svih tih šarolikih mogućnosti širenja svijesti i mijenjanja sebe nadražuje Mariova osjetila gotovo do ludila. To je upravo neiscrpno vrelo.

Stigao je do kraja ceste. Odovud nastavlja neasfaltiranim, grubim šumskim putem, okružen visokim crnogoričnim stablima. To baš i nije dostojno njegova upadljivo skupa i superelegantna automobila koji je lijep gotovo kao i njegove cipele, ali to je mala cijena za ono što mu se nudi. Na mjestu toga prijelaza puteva nalazi se velika tabla na kojoj se vozači mole da pregaze svakoga jelena na kojeg naiđu. Nije baš siguran što mu time pokušavaju reći, a ilustracija koja stoji uz pismenu obavijest – koja prikazuje jelena koji dvonožno pleše s paukom otprilike njegove veličine – ne pomaže previše u rasvjetljavanju stvari. U svakom slučaju, nema nijednoga jelena na vidiku pa je to dobar izgovor da ga ne pregazi. A ako i naiđe koji, praviti će se da ga nije vidio. Gaženje životinja većih od bernardinaca ipak je preveliki zalogaj za njegov superelegantni automobil.

Jedno je sigurno. Već je jako blizu svome cilju. Osjeća kako mu srce udara.

Postoje dvije osnovne vrste neprijatelja. Oni kojih ste svjesni i oni kojih niste svjesni. Mnogim

je ljudima teško prihvatiti tezu da mogu imati neprijatelja, a još manje da ga mogu biti potpuno nesvjesni. Jer ako vam netko nanaša zlo, onda ćete vi znati tko taj netko jest, nalaže jedna plitka logika. Nekoć je i Mario tako mislio. Ali već rano u svome životu naučio je da što je neizravnija veza između dvije osobe, izgledi da jedna nanese zlo drugoj rastu eksponencijalno. Vi možete znati da nešto ne valja s vašim životom, ali to ne znači da tome znate uzrok. Čak i ako mislite da znate, u većini slučajeva bit ćete u krivu. Vrlo u krivu. Jer kao što je već istaknuto, ravnodušnost je razorna sila. Ravnodušnost je razlog zašto svi ljudi imaju neprijatelja. Vaš neprijatelj može biti, primjerice, korumpirani bankar – ili nekorumpirani, svejedno – koji svojim potezima u kojima ne vodi nikakva računa o milijunima ljudi kojima može nauditi – vama naudi. I na načine koje vam je teško zamisliti. Ili blago korumpirani političar koji slijepo želi ostvariti svoj cilj, ne vodeći računa koja je cijena ostvarenja i tko ju mora platiti.

Čak ni dobronamjernost ne može biti olakotna okolnost jer što je manja izravna veza između dviju osoba, to je manje razloga zbog kojih svaka od osoba mora voditi računa o interesima druge. A što više mogućnosti utjecanja na druge ljude neka osoba imala, to će više ljudi biti za koje ih nije briga. A što ih je manje briga za njih, to im više štete nanosi. Čak i ako postoji dobra namjera, netko će naposljetku morati platiti i za nju. Jer ljudski um nije sposoban pojmiti pune implikacije svojih djela. Što jednome čini dobro, nekome drugom čini zlo. Uostalom, sve što čovjek radi utječe na sve ostale ljude. Možete li si zamisliti broj ljudi na koje ste utjecali svojim djelima? Većinu bi ljudi broj prestravio, možda čak i na smrt. Jer mnogima bi bilo teško podnijeti istinu o ljudima za koje ih nije bilo briga, a na čije su živote nepovratno utjecali.

Koliko god teško bilo prihvatiti da imate neprijatelje, još teže će biti prihvatiti da ste neprijatelj mnogim ljudima.

Mario je to prihvatio. I djelomice se pomirio s time. U potpunosti ne jer potpuna pomirenost s nečime može ubiti žar konfrontacije. A takvo što bi njega ubilo.

Upravo zbog svega navedenoga Mario toliko voli svoje neprijatelje. I ne haji za svoje prijatelje. Neprijatelji su njegov kontakt sa stvarnošću. S istinom. Istinom koju zamagljuje mutni slojevi iluzija ovoga svijeta. Iluzija koje velikim dijelom hrane vaši prijatelji, poput goriva kojeg guta nezasićeni motor. Zaista, živi već gotovo četrdeset godina i još uvijek nije uspio shvatiti koja je to točno draž u prijateljima.

Kako birati neprijatelje s kojima ćete se suočiti? I tu je tajnu Mario razotkrio rano u životu, a kako drugačije nego na težak način. Koja će konfrontacija bila najstimulativnija ne ovisi o tome koliko je vaš neprijatelj utjecajan i moćan. Zato Maria ne zanimaju ni bankari ni političari ni zločinci. Potpuno je uzaludno konfrontacijama pokušati umanjiti štetu koja vam netko nanaša. U mreži

neprijateljstva koja ovaj svijet jest svaka rupa odmah će se popuniti. Koliko god to čudno zvučalo, biti svjestan zla koje vam netko nanosi stotruko je korisnije od njegova suzbijanja. Stvarnost je ono što vas jača, ne vaši pokušaji njenoga mijenjanja. A stvarnost je ono što jest. I točka.

Kriterij biranja neprijatelja za konfrontaciju zapravo je vrlo jednostavan. Nema tu velike mudrosti. Najplodonosniji neprijatelj je onaj koji će tijekom konfrontacije pružati najveći otpor. Neprijatelj koji ne pruža otpor ne nudi ništa. Ne razotkriva vaše slabosti, a time ni ne nudi uvid ni u jednu skrivenu istinu o vama samima – istinu neugodnu i opojno bolnu. Bez otpora nema konfrontacije. Bez konfrontacije nema nagrade.

Mario dijeli svoje neprijatelje u četiri kategorije: A, B, C i D. A je najviša kategorija, a D je najniža. Teško bi bilo objasniti te kategorije jednome laiku. Za ilustraciju neka se zna da je D kategoriji pripadao jedan vrlo nedostojan neprijatelj. Radilo se o sakupljaču isključivo plavih poštanskih maraka koji je živio na Cipru, u podrumu svoje obiteljske kuće. Dotični je gospodin imao vrlo konkretne antagonističke osjećaje usmjerene izravno protiv Maria. Naime, Mariovo lice podsjećalo ga je na potiljak njegove majke – nešto što je iz njegove perspektive predstavljalo neoprostiv grijeh. Pošto se radilo o vrlo izravnoj prijetnji od strane ne odveć inteligentna protivnika, konfrontacija se kretala od blage do nepostojeće. Pustio je psihotičnog gospodina prodrijeti na svoje imanjenje u nadi da će dovođenjem sebe na rub životne ugroze steći neka nova iskustva. Nažalost, to se potpuno izjalovilo jer je dotični gospodin čitavim putem neprestano gladio svoju olinjalu mačku umjesto da je gledao kamo hoda. Zbog toga se spotaknuo o vlastitu nogu i pao glavom na prskalicu za navodnjavanje travnjaka. Gospodin je bio na mjestu mrtav, mačka je nestala bez traga, a Mario se morao dva dana natezati s policijom oko posve neplaniranoga trupla koje mu se samo posadilo na travnjaku. To je samo dokaz da vam neprijatelji mogu prouzročiti neugodnosti koje od njih nikada ne biste očekivali.

Kategoriji A pripada neprijatelj prema kojem se sada kreće. Neprijatelj ekstra klase.

Baci pogled na satelitsku navigaciju. Trebao bi biti blizu. Zasad vidi samo mnogo šume i nikakvu naznaku da bi se to moglo promijeniti pukim kretanjem naprijed. Posve je siguran da je lokacija točna. Jedino u što nije siguran jest što na lokaciji točno jest. Uskoro će otkriti. Ili ne.

Kako ustanoviti kvalitetu neprijatelja? I to je vrlo jednostavno. Pošto su vam svi ljudi neprijatelji i pošto vam je neprijatelj toliko opasniji koliko je veza između vas i njega nejasna, najbolji izbor neprijatelja je onaj o kojem znate što manje. Zvuči neodređeno, ali konačna se selekcija vrši upravo kad pokušate doznati što više o njemu. Što manje uspijete doznati, to je neprijatelj dostojniji vaše pažnje. Pogotovo ako ne možete doznati stvari koje ne bi smjele biti tajnom. Poput osobna imena. To znači da je neprijatelj vješt, što opet znači da od njega možete mnogo očekivati. Zbog toga

zna da je neprijatelj prema kojemu ide vrstan protivnik. O njemu ne zna baš ništa osim da najvjerojatnije postoji. Njegovu je lokaciju shodno tome ekstrapolirao. Ako se radi o neprijatelju koji ne želi da Mario zna gdje se nalazi, logično je da će se nalaziti na mjestu na kojem bi ga Mario najmanje očekivao. A Mario ga ne bi očekivao u šumi niti u svojoj blizini. Upravo zbog toga se mora nalaziti u šumi nedaleko grada. Pregledom satelitskih snimki eliminirao je sve građevine koje su dolazile u obzir, a koje nisu mogle pripadati dotičnom neprijatelju. I tako mu je ostala samo jedna lokacija.

To je mjesto na kojem je upravo zaustavio svoj superelegantni automobil.

Ne odveć velik proplanak kojeg uvelike zasjenjuju visoka stabla, ali ne toliko da ne bi bio uočljiv. Tome pomaže i što se u središtu nalazi kuća. Arhitektura kuće djeluje mu nekako usiljeno rustikalnom. Kao da se netko previše trudio naglasiti da kuća nije ništa posebno i da svatko treba proći pored nje proći bez osvrtnja ili zadovoljavanja potrebe za kupnjom suvenira.

Mario izađe iz svoga superelegantna automobila. I stane. Sablasno je tiho. Toliko drugačije od gradske atmosfere zasićene bukom koju proizvodi čovjek i njegovi strojevi. Ali to mu pokazuje samo kako tišina može skrivati nešto podjednako dobro kao i buka. Počne koračati polako prema kući. Ne vidi nijednu ljudsku dušu. Ali nekoga bi trebalo biti ovdje. Građevina ne djeluje zapušteno. Osim ako nije nedavno napuštena. Ili samo privremeno. To je mogućnost s kojom mora računati. To je uračunati rizik. Svaki put kad se upušta u konfrontaciju mora se unaprijed pomiriti s najgorim mogućim ishodom – da se baš ništa neće dogoditi. Ali njegovi mu instinkti govore da to danas neće biti slučaj.

S lijeva mu dolaze dvije vjeverice. Baš kako je i predvidio. Postao je jako dobar u ovome. *Ne predobar, nadam se.* Jer inače bi mogao biti lišen svakog uzbuđenja u budućnosti. Ipak, to je malo vjerojatno.

Dvije mu vjeverice presjeku put, a odmah zatim isto učini i treća vjeverica koja se pojavila samo odjednom poput duha. Znači, još ga se uvijek može iznenaditi. To je dobro.

Mario stane na trijem kuće i pokuca na glavna vrata. Nikakve reakcije. Pozvonio bi, ali ne vidi ništa što nalikuje zvoncu. Zatim se odvaži i pritisne kvaku. Zaključano. Drugo nije ni očekivao. Možda gospodara kuće baš nema trenutno. Otišao u dućan? Možda ga samo treba pričekati. Samo koliko dugo? Koliko god volio konfrontacije, Mario ipak ima svoj život. Posao kojeg štiti od plaćanja poreza, obitelj koja se pravi da ga voli, partije pokera subotom s 'prijateljima' koji uvijek imaju potrebu uvjeravati ga da ne varaju, makar nikad ne pobjeđuju.

Pričekat će ipak još malo. Osim toga, nije još obišao cijelu kuću. I baš kad krene učiniti baš to, začuje nešto. Neki tupi zvuk koji dolazi iza ugla. Poput udaraca. Mario to krene istražiti.

Stigavši na suprotnu stranu kuće, pronađe podosta velik vrt u kojeg naočigled netko nije ulagao baš previše truda. Ima nekoliko lijepih stabala jabuke koja popravljaju dojam, ali vidi se kako će uskoro ovaj dio posjeda šuma uzeti sebi natrag. Naravno, najupečatljiviji detalj u vrtu je muškarac koji cijepa drva.

Gospodin je otprilike u četrdesetima, prosijeda, prorijeđena kosa, iznošene traperice i smeđi pulover bez rukava navučen preko karirane košulje. Posve običan čovjek – rekao bi netko tko nije Mario. Iako je posve siguran da ga je primijetio, muškarac se ni na koji način ne obazre na Maria, već samo nastavi udarati svojom, primijetio je, dobro naoštrenom sjekirom.

"Izgubili ste se?" upita ga muškarac, ne gledajući ga i ne prekidajući svoj posao.

"Ne, ne bih rekao," odgovori mu Mario.

"Što biste onda htjeli?"

"Došao sam k vama."

Muškarac ni na to ne reagira. Nastavi cijepati debele klade. "Poznajemo se?"

"Ja vas ne poznajem. Vi mene?"

"Niste me valjda to došli pitati?"

"Možda i jesam. Ovisi o odgovoru."

Muškarac podigne sjekiru da udari, ali onda odustane. Spusti ju i položi ruku na vrh njenoga drška. Po prvi put pogleda Maria. Oči su mu plave i prodorne. "Ne bih rekao da vas poznajem," reče on tonom koji daje jasno do znanja da o izrečenome uopće nije promislio.

"Drago mi je. To je olakšanje."

"Zašto?"

"Jer u suprotnom bi to značilo da sam uzalud dolazio."

"Uzalud ste dolazili, kako god okrenuli, moj dragi gospodine."

"Zovem se Mario."

"Vaša je majka sigurno ponosna."

"Moguće. Morat ću je pitati."

"Duhoviti ste," reče on, ne dajući ničim drugim do znanja da to misli.

"Ali nisam. Nemam smisla za humor. Pitajte koga hoćete."

"Mislim da neću."

"Možda ćete ipak htjeti."

Muškarac ne odgovori. Samo ga hladno gleda.

"Pripremate ogrijev za zimu?" upita Mario kako bi prekinuo tišinu.

"Znači, ovdje ste da biste me *to* pitali?"

"Ne. Kao što rekoh, došao sam k vama."

"Našli ste me. I što želite? Da postanemo prijatelji?"

Mario jedva suspregne smijeh na tu riječ. "Nipošto. Ni približno."

"Što onda želite?"

"Kad bih vam to rekao, ne bih dobio."

"Vi niste normalni, je li?"

"Normalnim me još nitko nije nazvao. Onda vjerojatno nisam."

"Pa, ovo je bio vrlo zanimljiv razgovor. Ako je to bilo sve, možete nastaviti svoj put. Ja imam još mnogo posla."

"Nemate," reče Mario mirno.

Muškarac promijeni izraz lica, iako tek blago. Nije šokiran Mariovom opaskom. Prije da je iznenađen. Iznenađen da je netko prozreo laž. "Ne znate tko sam, ali znate koliko posla imam? Tko ste vi?"

"Kao što rekoh, ja sam Mario."

"Da, spomenuli ste."

"I ne znam ništa o vama. Znam samo da lažete."

"Je li?" odvratila on lažno uvrijeđenim tonom.

"Naravno. Nemojte krivo shvatiti, lažete vrlo dobro. Svaka čast. Ali lagali ste mi i prije nego ste uopće progovorili."

"Kako sam to samo uspio?"

"Uzmimo za primjer vašu sjekiru."

On spusti pogled na nju. "Što, i ona laže?"

"Itekako. Nova je. Ne izgleda kao je ikada prije upotrijebljena."

"Pa što? Zabranjeno je kupiti novu sjekiru?"

"I vaša odjeća. Izgleda staro, ali je nova. Pulover je nečim obrađen kako bi izgledao pohabano. Traperice također, ali su i izbijeljene. Ništa oko vas nije pravo. Čak i kuća djeluje lažno. Sve je ovo varka. Za nekoga. Mene niste mogli očekivati, ali nekoga jeste."

Gospodin je baš fascinant. Promjene na licu su mu minimalne, jedva primjetne golome oku, ali svejedno u ovome trenutku njegov ravnodušan pogled postaje prijeteći, makar se zapravo gotovo uopće nije promijenio. "Mislim da biste trebali sad krenuti."

"Mislim da neću," odvratila mu Mario.

"Zašto ne?"

"Još nisam dobio po što sam došao."

"A to je?"

"Da to znam, ne bi mi imalo smisla ovamo dolaziti."

"Ovo je privatna posjed, znate?"

"Vjerovat ću vam na riječ, iako nemam razloga za to."

"Mogao bih pozvati policiju."

"Ali nećete."

"Ne?"

"Ne. Ne reagirate kao osoba koja se osjeća ugroženo ili čak uvrijeđeno. Većina bi ljudi počela odmah vikati na mene, psovati me, prijetiti mi. Sve su vaše reakcije pogrešne. Uopće ne postavljate prava pitanja."

"A koja su to?"

"Znate i sami. Ne, vi želite ostati neprimjetni čak i kad netko gleda izravno u vas. Nešto skrivate."

Muškarac ga samo gleda nekoliko trenutaka. "Možda samo želim stvoriti dojam da nešto skrivam. Možda je ovo varka koja skriva varku."

"Moguće."

"A možda ste vi samo ljudi i volite gnjaviti poštene ljude."

"I to je moguće."

"Tko vi mislite da sam?"

"Netko tko mi želi zlo."

"Ali ne poznajem vas. Ah, da, ne vjerujete što govorim."

"To vam vjerujem. Ne poznajete me. I svejedno ste mi neprijatelj."

"Shvaćate koliko to ludo zvuči?"

"Da, ali vi se uopće ne trudite ostaviti dojam da tako mislite. Jer znate da nije ludo, kao i ja."

"I kakvo vam ja to zlo želim?"

"Nebitno. Nekako ste se ogriješili o mene, na ovaj ili onaj način."

"Baš grozno od mene," reče on cinično.

"Vidite? Nemate više volje za pretvaranjem. Ne znam tko ste pa mi recite."

"Zašto bih to učinio?"

"Jer..." Mario ostane bez riječi. Ima neki čudan osjećaj. Nešto mu ovdje promiče.

Muškarac po prvi put stavi smiješak na svoje lice. Ublažen, kao i sve na toj nedokučivoj maski, ali tu je i djeluje poput zlokobnoga, glasnoga smijeha. Nekoliko sekundi je samo zurio tako u njega, a Mario nije htio ništa više reći. A onda napokon njegov neprijatelj progovori: "Zašto mislite da nisam

mogao vas očekivati?"

Mario na to samo kimne glavom. Zanimljivo. "Pretpostavka."

"Prilično opasna, ne mislite?"

"Sve su pretpostavke opasne. Čak i one bezazlene."

"Željeli ste znati tko sam. Što kad bih vam rekao da *nisam* onaj kome ste došli?"

"To je posve isključeno."

"Zašto?"

"Došao sam kome sam došao. A to ste vi."

"Ali ja nisam ja. To ste sami rekli. Sve je ovdje lažno."

"Što je onda istinito?"

Muškarac podigne ruku i uperi prst u Maria. "Vi. Isključivo vi."

"Znači, očekivali ste me?"

"Kažete vi."

"To je nemoguće."

"Zašto? Jer uvijek tražite onoga koji vas ne može nikako poznavati?"

Uistinu zanimljivo! Kako je to mogao znati?

"Možda nismo očekivali *vas*. Možda smo očekivali nekoga *poput vas*."

"Jer ste poput mene."

"Kažete vi. A možda smo vaša sušta suprotnost."

"To nema smisla. Osim ako..."

"Osim ako ne živimo za to da ljudi poput vas ne dobiju što hoću."

"Onda ste već zakazali. Mislim da sam to upravo dobio."

"I jeste li sigurni da ćete to ponijeti sa sobom?"

"Nebitno. Svejedno ste zakazali."

"Preživjet ćemo. Hoćete li i vi?"

Mario spusti pogled na alat pored njegovih nogu. "Sjekira?"

"Sjekira. Zaista je nova."

"Kupljena za mene."

"To je ono po što ste došli, zar ne?"

"To mi je možda ipak malo previše."

"Ali mi inzistiramo!"

"A ja ne dopuštam."

"Tako neka bude." Tako reče muškarac koji mu se nikada nije predstavio i nikada neće. I

zamahne sjekirom prema Mariu.

Sat vremena kasnije Mario se uspije dovući do svoga auta. Ozljede mu nisu ozbiljne, ali ga znatno usporavaju. Ne treba se žaliti: njegov će protivnik odsad biti mnogo sporiji.

Nekako ne uspijeva pronaći zadovoljstvo u ovoj konfrontaciji. Nije siguran je li išta naučio ili doznao. Možda u tome i jest pouka. Možda je to novootkrivena istina. Ultimativna istina: da će istina sama učiniti sve da ju se ne spozna u potpunosti. Ili barem ne ako to nije pod njenim uvjetima. Znači li to da je istina živa? Ako je, koji su njeni uvjeti? Vjerojatno neki koji mu se ne bi svidjeli. To bi vjerojatno značilo da je postao robom navika. Točnije, jedne vrlo opasne navike. Je li to istina? Neka ga mrtvac u onome vrtu ubije ako zna. U nešto je ipak sada siguran. Neprijatelji će ga uvijek znati iznenaditi. I to se nikada neće promijeniti.

Kao i uvijek neposredno nakon konfrontacije, osjeća se pomalo deprimirano. Noć polako pada, sjene gutaju sve, a njegov je superelegantni automobil prekrilo šumsko smeće. A ni on sam ne izgleda najbolje. Baci pogled na svoje cipele. Još su uvijek lijepe. Odmah mu je bolje od gledanja u njih. One su njegov blagoslov i prokletstvo. Uglavnom blagoslov.

Sjedne za volan i upali auto. Zvuk motora razbije tišinu koju šuma ljubomorno čuva. Mario krene polako kući. Ali prije toga u mislima blaženu neprijatelju kojeg ostavio za sobom uputi topli pozdrav i iskrenu zahvalu. Neprijatelje poput takvih čovjek može samo poželjeti.